

XXII. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika
27. travnja 2017.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____
(član Državnoga povjerenstva)

3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

Moj hrvatski me vodi i pelja, kao i Frana Krstu Frankopana,
najprije čez loze zelene i polja cvatuća, a onda kroz gaj, i lug, i goru,
i dubravu, i gvozd, i grm, i hostu, i hustu, i šumu, s kojom šumi
i šapuće, grmi i klikće, zvoni i zvižduče.

(Stjepko Težak)

U 1. i 2. zadatku zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

1. Koji je od navedenih jezikoslovaca svojim idejama utjecao na Ljudevita Gaja?

- a) Bartol Kašić
- b) Pavao Ritter Vitezović
- c) Jakov Mikalja
- d) Ivan Belostenec

1	
---	--

2. Tko je autor *Hrvatsko-njemačko-talijanskoga rječnika znanstvenoga nazivlja iz 1874./1875. godine*?

- a) Vjekoslav Babukić
- b) Antun Mažuranić
- c) Adolfo Veber Tkalčević
- d) Bogoslav Šulek

1	
---	--

U zadatcima 3. – 5. odgovore napiši na pripadajuće crte.

3. Koja je filološka škola odabrala novoštokavski ijekavski dijalekt kao osnovicu književnoga jezika krajem 19. stoljeća?

1	
---	--

3	
---	--

4. Tko je autor *Hrvatskoga pravopisa* iz 1892. godine? (Navedi puno ime i prezime.)

1	
---	--

5. Napiši puni naslov dokumenta potpisana 1967. godine kojim se zahtijeva jednakost četiriju književnih jezika: slovenskoga, hrvatskoga, srpskoga i makedonskoga?

1	
---	--

6. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koje je godine hrvatski jezik postao 24. službeni jezik Europske unije?

a) 2012. godine

b) 2013. godine

c) 2014. godine

d) 2015. godine

1	
---	--

7. U tekst koji slijedi upiši pet zareza koji nedostaju da tekst bude pravopisno točan.

Eugen Kumičić političar i književnik djelovao je 70-ih i 80-ih godina 19. stoljeća.

„To je prvi naš naturalist i socijalni pripovjedač koji se služio dokumentarnom realističnom metodom” rekao je o Kumičiću A. G. Matoš.

Da nije uspio kao njegovi francuski uzori misli pak Antun Barac hrvatski književni povjesničar i kritičar.

5	
---	--

8	
---	--

8. Prepiši pisanim slovima, poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

U 2017. godini s radom je započeo internetski portal _____

ZNAMENITI I ZASLUŽNI

_____, na kojem će se sustavno prikupljati digitalna građa o znamenitim

HRVATI

osobama iz hrvatske prošlosti i sadašnjosti.

Projektom koordinira _____,

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

a u prvoj fazi razvoja portala obradit će se već postojeća digitalizirana građa vezana uz hrvatskoga povjesničara, književnika, političara i bibliofila Ivana Kukuljevića Sakcinskog.

Bio je jedan od najgorljivijih pristaša _____ pa se i on

ILIRSKOGA POKRETA

našao na Bukovčevoj slici _____.

HRVATSKI NARODNI PREPOROD

Neumorno je skupljao starine i povijesne izvore, zbog čega je osnovao

_____.

DRUŠTVO ZA POVJESTNICU JUGOSLAVENSKU

5	
---	--

9. U sljedećim rečenicama napiši č i ć na pripadajuće crte u riječima.

U uvali more navaljuje bu__e__i, razbija se o stijene, jau__e i cvili.

Ugledaše jednoga nesretnika s lađe kako zgr__en visi pod pe__inom.

Ljudi na obali hitro zgr__u sve što bi im moglo poslužiti za spašavanje.

5	
---	--

(prema: E. Kumičić, *Začudeni svatovi*)

10	
----	--

U 10. i 11. zadatku odgovore napiši na pripadajuće crte.

10. Prepiši jekavski masno otisnute dijalektne riječi.

Bilo nam je uvek lipo,

Ni **vetra** čut, **popevke** tic

Ki u pravom velon **gnjizdu**,

Presvetlo ni, ni preveč kmic...

A kroz malu punistricu

(I. G. Kovačić, *Mali pot*)

Vidili smo digod zvizdu.

(I. Oreb, *Gnjizdo*)

5	
---	--

11. Iz kojega jezika potječu masno otisnute dijalektne riječi?

S **kampanela** zvono kucka...

(I. Babić, *Seocka idila*)

U **avliji** tuđi ljudi...

(V. Radauš, *Zaplako sam negdje u noći*)

K nizkom **obloku** se penjale grane...

(D. Domjanić, *Bele rože*)

mađarski jezik: _____

talijanski jezik: _____

turski jezik: _____

3	
---	--

12. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koji se od navedenih frazema upotrebljava u značenju *vratiti se neobavljena posla*?

a) Mnogo će vode proteći Savom.

b) Prošla baba s kolačima.

c) Kad na vrbi rodi grožđe.

d) Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba.

1	
---	--

9	
---	--

13. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

Razvrstaj masno otisnute riječi.

- Premlada si ti za takve **eksperimente** – **stara** je to ipak izgovarala s dozom suosjećanja.
 - Ja znam da je u modi biti **kost i koža**, ali vjeruj mi, ništa ne ide nasilu.
 - Aha, **kad na vrbi rodi grožđe** – pomislila sam u sebi i zgrabila komad **orehnjače** s tanjura.
- (prema S. Šesto, *Debela*)

žargonizam _____

dijalektizam _____

posuđenica _____

frazem _____

5	
---	--

14. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojim su rečenicama masno otisnute riječi istoobličnice?

- a) **Iskapala** je krumpir cijeli dan. Iz probušene boce **iskapala** je sva voda.
- b) Otišao je **kupiti** nešto za jelo. Poslije će s bakom **kupiti** šljive u voćnjaku.
- c) Oduzi baki **zdjelicu** voća. Ozlijedio sam **zdjelicu** prilikom pada.
- d) **Pečenje** je bilo vrlo ukusno i sočno. **Pečenje** u novom štednjaku trajalo je kraće.

1	
---	--

U zadacima 15. – 19. odgovore napiši na pripadajuće crte.

15. U čemu se razlikuje navedeni par istopisnica (vrsta riječi, rod, naglasak)?

Dobro govori hrvatski. Svi su hrvatski govori lijepi.

2	
---	--

8	
---	--

16. Napiši izvedenice od imenice *zvijezda* koje odgovaraju traženom značenju.

- a) zbirna imenica _____
- b) pridjev (pun zvijezda) _____
- c) imenica, poznavalac zvijezda (astronom) _____

3	
---	--

17. Napiši tvorence prema zadanim masno otisnutim riječima.

- a) Djevojka **crnih očiju** i **svijetle puti** ponudi nas kolačima.

- b) Veseli se **božićnim i novogodišnjim** praznicima. _____
- c) Sve je snimio novim **fotografskim aparatom**. _____

4	
---	--

18. Kojim sinonimima možemo zamijeniti riječ *instrument* u zadanim rečenicama?

- a) Riječi su njegov najjači **instrument** uvjeravanja. _____
- b) Najdraži mu je **instrument** gitara. _____

2	
---	--

19. Napiši masno otisnute imenice u nominativu jednine.

Ronioci su zajedno sa **seljanima** skupljali ostatke razbijene lađe po obali. Među
pronađenim stvarima našli su se i **kotlovi** za kuhanje hrane.

3	
---	--

12	
----	--

20. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je riječ nastala sufiksalsnom tvorbom?

- a) vjetrobran
- b) brodogradnja
- c) ribolovni
- d) moreplovac

1	
---	--

21. Napiši uobičajene kratice (N, G, D, A, V, L, I) iznad masno otisnutih riječi.

U kojemu su padežu istaknute imenice?

„**Antonio**, valjan si ti momak!... Sirota djevojka! Da tebe ne bude, sramota bi danas pala na njihovu **kuću**. **Ruglu** izvrgoste ih, a to je zasad dosta. Nema više pravice na **svijetu**. Eto, tako je to sa **gospodom**”, vikaše Stipe.

(prema: E. Kumičić, *Začuđeni svatovi*)

5	
---	--

22. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj je rečenici pogrešno uporabljen oblik imenice *kći*?

- a) Jela se brinula za svoju kćer.
- b) Ponosila se svojom kćeri.
- c) Kćeri moja draga!
- d) Marija, Šabarićeva kćer, zavoljela je Matu.

1	
---	--

7	
---	--

U zadatcima 23. – 29. odgovore napiši na pripadajuće crte.

23. Kako glase vidski parnjaci masno otisnutih glagola?

Sunce **se** već **uzdiglo** nad otokom Krkom. Zlatni traci **prelijevali su se** nad uzvitlanom vodom, zapjenjeni valovi **odnosili su** lađu prema stijenama.

(prema: E. Kumičić, *Začudeni svatovi*)

3	
---	--

24. Dopuni rečenice pridjevom izvedenim od zadanoga glagola tako da rečenice budu gramatički točne.

Nesretna se lađa skrši i u tren iščezne (smrviti) _____ u nemirnim valovima. Jedan čovjek (okrvaviti) _____ glave ostane visjeti na napola (pregristi) _____ konopu uz pećinu.

3	
---	--

25. Razvrstaj iz teksta složene glagolske oblike.

Sve se bojim da će se odijelo osušiti prije negoli bude mogao ustati.

Dosta bih ti ljudi mogla nabrojiti kojima ne bijahu mogli pomoći.

pluskvamperfekt: _____

futur prvi: _____

futur drugi: _____

kondicional prvi: _____

4	
---	--

10	
----	--

26. Koju službu u rečenici imaju masno otisnute imenice? (Navedi puni naziv.)

Munje su **vjetri**, ta nestašna **djeca neba**, časkom pogasili; na Učki vlada još velika svjetlost dana, a Lučicom se šuljaju prvi mračci.

(prema: E. Kumičić, *Začudeni svatovi*)

munje _____

vjetri _____

djeca _____

neba _____

4	
---	--

27. Prepiši iz rečenica prijedložne skupove s traženom službom.

U noći svuda je vladala tišina i tama. Osvijetljena je tek crkva na groblju. Antonio od boli podignu glavu s prsa i zagleda se u gradić.

neizravni objekt: _____

priložna oznaka mjesta: _____

priložna oznaka uzroka: _____

3	
---	--

28. Odredi vrstu zavisnosloženih rečenica.

a) Njezinu oku pričinja se da se šiljasti rtovi ne dotiču mora. _____

b) Nasloni se Marija na onizak prezid da otpočine. _____

c) Roditelji su se nadali da će Marko otići u redovnike. _____

d) Sveti i mirisavi dim ima u sebi moć da protjera zle duhove. _____

e) Marija bijaše da sretnija ne može biti. _____

5	
---	--

12	
----	--

29. Odredi vrste surečenica u zadanoj višestruko složenoj rečenici onim redom kojim tvore rečenicu.

Da imaju malo pameti, digli bi sidro ne bi li se spasili ili bi mu presjekli konop pa zabrazdili s ono malo jedra pod cresku obalu.

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

5	
---	--

U 30. i 31. zadatku zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

30. U kojoj je rečenici izrečena moguća pogodba?

a) Ako se požurimo, stići ćemo na vrijeme.

b) Nastavi li vjetar tako puhati, neće se spasiti.

c) Kad bi se vrijeme smirilo, mogli bi nastaviti plovidbu.

d) Da su stigli na vrijeme, uspjeli bi ih sve spasiti.

1	
---	--

31. U kojoj je riječi pri tvorbi umanjenica provedena glasovna promjena?

a) bombončić

b) šarančić

c) člančić

d) kestenčić

1	
---	--

7	
---	--

U 32. i 33. zadatku odgovore napiši na pripadajuće crte.

32. Odredi glasovne promjene u riječi *išetati* redoslijedom kojim su provedene.

a) _____

b) _____

c) _____

3	
---	--

33. Napiši nove glagole dodavanjem predmetka/prefiksa iz- glagolima u zagrada.

a) Svi su se morali dobro (plakati) _____.

b) Susjed je napokon uspio iz pijeska (čeprkati) _____ uništenu fotografiju.

c) Na kraju je odlučio (šarati) _____ cijeli crtež.

3	
---	--

34. Zaokruži u rečenicama tri pogrešno napisane riječi.

Čovjek zastane pred sveticinim kipom. Svetica u smeđkastoj haljini stajala je na postolju izrađenom od glatkoga bijeloga kamena. Sklopi ruke na molitvu, a zatim ju još jedanput pogleda pa se otšeta prema mjesnome trgu.

3	
---	--

U 35. i 36. zadatku odgovore napiši na pripadajuće crte.

35. Koja su dva atributa u stilski obilježenome redu?

Tvoj se pogled spušta u nepregledne dubine u kojima se odsijeva plavetni nebeski svod tako da ti se more prikazuje bezdanom neizmjernim kao što je i nebo samo.

(prema: E. Kumičić, *Začudeni svatovi*)

2	
---	--

11	
----	--

36. Prepiši rečenicu tako da zanaglasnica bude napisana na točnome mjestu.

Spašeni su mornari htjeli iste večeri posjetiti ranjenoga gospodara, no seoski liječnik se bojao za njegovo zdravlje.

1	
---	--

37. Obilježi odgovarajući naglasak iznad masno otisnutih riječi.

a) Na stolu su bila raznovrsna **jela**.

b) **Jela** je izrasla u lijepo stablo.

2	
---	--

3	
---	--